

PROF. DR. SC.

Jasmina Vraneš

PRIM. DR. MED., SPEC. KLINIČKE MIKROBIOLOGIJE,
MAG. KLINIČKE PEDIJATRIJE

Voditeljica Referentnog mjesta RH
za testiranje na SARS-CoV-2, NZJZ
„Dr. Andrija Štampar“

Standardni radni dan u pandemiji COVID-19...

U danima između pandemijskih valova je znatno lakše, iako i dalje zahtjevno, ali postaje strašno hektično i pritisak se uvijek poveća u vrijeme pogoršanja epidemiološke situacije. Posljednjih šest mjeseci je bilo teško svima zaposlenim u zdravstvu, a posebice onima koji su bili uključeni u dijagnostiku i liječenje pacijenata oboljelih od COVID-a, jer su se spojila dva vala, što do sada nije bio slučaj. Tako su u protekle dvije godine klinički mikrobiolozi radili prekovremeno, u smjenama te gotovo svaku subotu i nedjelju, pa su puno više iscrpljeni sada, nakon već šest mjeseci *in continuo* takvog režima rada, nego kirurzi ili druge kliničke struke koje standardno imaju dežurstva i naporene smjene. Da pojasnim na koji način smo u Nastavnom zavodu za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, unatoč nedovoljnom broju kliničkih mikrobiologa, laboratorijskih inženjera i tehničara, ipak funkcionirali i uspijevali testirati PCR-om i do 3.000 osoba dnevno. Radi se u dvije smjene, prva smjena radi od 7-15 h, a druga od 15 h do završetka testiranja uzoraka zaprimljenih taj dan (to je u početku pandemije značilo do pet ujutro jer smo puno toga radili ručno i nismo se još bili opremili uređajima da bismo mogli prijeći na u potpunosti automatizirani postupak testiranja ili na poluautomatizaciju, a nakon uvođenja strojnih metoda to je značilo rad od 15 h do jedan ili dva sata ujutro). Prva smjena mora pokriti cjelodnevni rad subotom, druga smjena cjelodnevni rad nedjeljom, a smjene se izmjenjuju na tjednoj bazi. U takvom režimu rada vremena za odmor nema. Mi, naravno, radimo dijagnostiku svih drugih infektivnih bolesti za područje Grada Zagreba te se prikupi i obradi otprilike 250.000

Vjerujem da je ovo posljednja pandemijska godina

različitih uzoraka godišnje, ali sada u vrijeme pandemije uz to napravimo godišnje i oko 300.000 RT-PCR testiranja na SARS-CoV-2. Zato nam pomažu i preraspoređeni djelatnici iz drugih službi naše ustanove, ali i bolnica i instituta, pa zajedno s pripravnicima i zaposlenicima na određeno vrijeme trenutačno u Službi za kliničku mikrobiologiju radi 100, umjesto 60 ljudi koji su zaposlenici službe. Moja je dužnost kao voditeljice službe da osiguram nesmetano odvijanje radnih procesa pa se, pored toga što uvodim i validiram nove metode, svakodnevno brinem i za nabavu i kadrove, komuniciram s upravom i voditeljima odjela unutar službe, komuniciram s pacijentima i kolegama drugih struka kao konzilijarni liječnik, no u vrijeme pandemije dio vremena moram posvetiti i komunikaciji s medijima itd. Kako nisam samo voditeljica službe već i redovita profesorica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i pročelnica katedre, dio radnog vremena posvećujem i znanstveno-nastavnom radu i organizaciji rada Katedre za medicinsku mikrobiologiju i parazitologiju.

Kako je pandemija COVID-19 utjecala na Vaš privatni život?

Lagala bih kad bih rekla da nije ništa, ali uvijek sam puno radila i posao mi je na neki način i zabava, veseli me i uvijek mi je nešto novo izazov. Sad je ipak sve puno intenzivnije pa je sve manje vremena za relaksaciju i odmak od posla. Već dvije godine ne putujem, imam jako puno neiskorištenih dana godišnjeg odmora. Više niti ne kupujem ništa, izuzev hranu i ono najnužnije. Ali nastojim, i uspijevam, imati i dalje vremena za privatna, mala veselja.

Što Vas motivira u svakodnevnom radu?

Motivira me što mi posao dopušta kreativnost i što vidim da ono što radim donosi koristi. Volim kad ispadne da sam nešto dobro napravila, svejedno je li to u struci, ili sam napisala znanstveni rad s kojim sam zadovoljna, napravila dobro

predavanje, uspjela razriješiti neke međuljudske odnose na dobar način, ili sam uspjela isposlovati dobre uvjete rada pa je svima ugodno raditi. Volim pacijente, studente i kolege s kojima radim, i premda će zvučati patetično i možda mi se neće povjerovati, ali sve mi je ispred novca. Tako sam odgojena - da je znanje najveće bogatstvo.

Što smo naučili u pandemiji? Prepoznamo li značaj inovacija?

Puno smo naučili o novom koronavirusu i bolesti koju izaziva. Razvijeni su brojni novi dijagnostički testovi, proizvedena su nova i vrlo napredna cjepiva, na tržištu se pojavljuju novi antivirusni lijekovi. Za dvije godine ostvaren je veliki napredak i struka je svjesna tog napretka i značenja inovacija. Pod *struka* prvenstveno mislim na epidemiologe, infektologe i kliničke mikrobiologe, ali i druge uključene u borbu protiv pandemije. Problem je što taj napredak u našem znanju i značenju inovacija nisu dovoljno dobro preneseni javnosti, pa čak niti drugim strukama i zdravstvenim djelatnicima koji se ne bave infektivnim bolestima. Na tome treba više raditi jer su još istraživanja objavljena u pedesetim godinama prošlog stoljeća jasno pokazala da je presudno što o novom cjepivu misli liječnik, a ne pacijent, jer ako je liječnik za cijepljenje, a pacijent protiv, većina će se pacijenata ipak cijepiti. Vrijedi i obrnuto, ako je liječnik protiv cijepljenja ipak se neće cijepiti većina pacijenata koji su se htjeli cijepiti.

Što očekujete u budućnosti – kakvo ćemo društvo biti nakon pandemije?

Voljela bih da na temelju ovog iskustva naša spremnost za moguće buduće pandemije bude bolja, ne samo u nas, već globalno. Svjedočili smo lošem odgovoru na pandemiju i kod najbogatijih zemalja svijeta te velikoj nejednakosti u raspodjeli cjepiva između bogatih i siromašnih zemalja svijeta, politizaciji struke u mnogim zemljama te krizi javnog zdravstva. Ipak, vjerujem da je ovo posljednja pandemijska godina pa će se postepeno stvari normalizirati, no budući da je pandemija ostavila velikog traga ne samo u zdravstvu nego i u ekonomiji, školstvu i svim segmentima društva, taj oporavak će potrajati, bojim se, koliko i pandemija, ako ne i dulje. ●